

через створення опитувальника (анкети), тобто через можливість студента висловити своє враження, а також озвучити скарги та побажання, що стосуються освітнього дистанційного процесу, адже електронний опитувальник має бути розміщено у загальному доступі безпосередньо на офіційному сайті університету. Вважаємо, що це сприятиме оптимізації дистанційного навчання, а в результаті – створення психологічного комфорту для учасників освітнього процесу.

Ми вважаємо, що дистанційне навчання сьогодні має стати додатковою формою навчання паралельно з денною формою навчання. Можна запропонувати проведення самостійних поточних, тематичних контрольних робіт, викладення додаткових навчальних посібників, підручників, словників на дистанційній платформі. При цьому, дистанційне навчання, маючи об'єктивні переваги – гнучкість, відкритість, інтерактивність, індивідуалізація, є економічно вигідним для навчальних закладів.

Список бібліографічних посилань

1. Кондратюк А., Мікаелян В., Мазайкіна І. Групові форми комунікації у системі дистанційного навчання іноземних мов у ЗВО // Репозиторій Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова : сайт. URL: <https://dspace.vnmu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4193/Групові%20форми%20комунікації%20у%20системі%20дистанційного%20навчання%20іноземних%20мов%20у%20ЗВО.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 19.04.2020).

2. Копець Л. В., Гордієнко В. І. Зворотний зв'язок у процесах спілкування: оновлення концептуальних підходів та методів дослідженнях. *Наукові записки. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*. 2008. Т. 84. С. 49–54.

3. Лисенко А. Ю. Організація зворотного суб'єкт-суб'єктного зв'язку і застосуванням дистанційних технологій на етапі післядипломної освіти. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. № 1–2 (54–55). С. 68–73.

4. Муліна Н. І. Організація ефективного зворотного зв'язку в дистанційному навчанні іноземних мов. *Гуманітарний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди*. 2013. Вип. 31, т. 1 (43). С. 609–616.

Отримано 05.05.2020

УДК 378.147

ФІАЛКА М. І.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри кримінального права і кримінології

факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ;

<https://orcid.org/0000-0001-5599-3335>

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ ПІД ЧАС КАРАНТИННИХ ЗАХОДІВ: ПОЗИТИВНИЙ ДОСВІД І ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

В даних тезах аналізується та розглядається практичний досвід організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти з особливими умовами навчання на прикладі викладання окремої навчальної дисципліни.

Ключові слова: дистанційне навчання, навчальна дисципліна, текст лекції, тести, практична задача.

Початок 2020 року поставив цивілізацію людства перед важким випробуванням – пандемія коронавірусу COVID-19. Намагаючись організувати протидію цій небезпеці уряди різних країн почали запроваджувати ряд обмежувальних заходів. Не залишився осторонь в цій ситуації і уряд України. Кабінетом міністрів України була прийнята постанова «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 11 березня 2020 р. № 211, яка ввела в дію ряд

обмежувальних заходів. Серед яких виділяється заборона на відвідування закладів освіти її здобувачами [1]. Даний обмежувальний захід вступив в силу 12 березня 2020 року і полягав не просто в забороні відвідувати навчальний заклад здобувачам, а і встановив вимогу перед закладами вищої освіти продовжити навчальний процес дистанційно.

Зрозуміло те, що на виконання рішення Уряду України в Харківському національному університеті внутрішніх справ (*далі - Університет*) було прийнято рішення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти дистанційно.

Сказати про те, що для основного прошарку як викладачів так і здобувачів, це було щось нове, значить нічого не сказати. Це була річ яка несла в собі всю гаму почуттів. При цьому, мова йшла як про певну недовіру, так і про певні фобії реалізації та застосування. Недарма у нашого народу є чудове прислів'я для цього випадку: «Не боги горшки обпалюють». Іншими словами: очі бояться, а руки роблять. На платформі «Дистанційне навчання у ХНУВС», яка розташована на сервері дистанційного навчання Moodle [2], науково-педагогічний склад кафедр розмістив навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін і освітній процес, не зважаючи на введення обмежувальних заходів, пішов далі.

Після того, як здобувачі провчилися в режимі дистанційного навчання три тижні, стало можливо підвести проміжні підсумки. Зрозуміло що в цій ситуації були як позитивні враження так і негативні.

До позитивного в застосуванні дистанційного навчання можливо віднести наступне:

- в умовах застосування карантинних заходів це виявляється єдиною можливістю продовжувати здійснювати та реалізовувати освітнянський процес в закладах вищої освіти;
- дистанційне навчання дає можливість максимально охопити здобувачів вищої освіти під час реалізації зрізу знань.

Що стосується негативних моментів, то, в цій ситуації, це проявилось в наступному:

- мінімізоване живе спілкування викладача та здобувача, що фактично виключає наявність в межах освітнянського процесу живої дискусії;
- зменшується ефективність, а в деяких моментах фактично нівелюється організація групових занять у формі «мозкових штурмів», «ділових ігор» та «поліцейських квестів».

Одночасно з негативними та позитивними сторонами дистанційного навчання, з'ясувалась його характерна особливість: без відповідного контролю з боку викладача за процесом участі в дистанційному навчанні курсанта ефективність поступово зводиться нанівець. Про що йдеться мова? Так, наприклад, кількість переглядів відеолекцій характеризується поступовим зниженням, а саме першу лекцію переглянуло приблизно 94 % здобувачів з курсу, другу – 23 %, а вже третю – 20 %. Навіть в тій групі, в якій викладач проводить практичні та семінарські заняття, рівень перегляду відеоматеріалів поступово знижувався.

З метою встановлення більш чіткої картини цієї проблеми, нами було проаналізована ступінь активності здобувачів вищої освіти на третьому курсі факультету № 2 Університету в межах навчального курсу «Кримінальне право». Ми взяли три теми занять з «Кримінального права» протягом трьох тижнів, за якими були надані курсантам відповідні методичні матеріали, а саме: відеолекція за темою, текст лекції за темою та матеріали теми лекції в форматі презентації і проаналізували активність здобувачів в межах перегляду та аналізу цих матеріалів. В результаті проведеного аналізу нами була встановлено наступне:

- перегляд відеолекції за темою: тема № 7 – 65 здобувачів (57,5 % навчального курсу); тема № 8 – 22 здобувача (19,5 % навчального курсу) та тема № 10 – 22 здобувача (19,5 % навчального курсу);
- перегляд текстів лекцій за темою: тема № 7 – 55 здобувачів (48,7 % навчального курсу); тема № 8 – 25 здобувачів (22,1 % навчального курсу) та тема № 10 – 20 здобувачів (17,7 % навчального курсу);
- перегляд матеріалів теми лекції в форматі презентації: тема № 7 – 48 здобувачів (42,5 % навчального курсу); тема № 8 – 23 здобувача (20,4 % навчального курсу) та тема № 10 – 20 здобувачів (17,7 % навчального курсу).

Крім того, під час дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Кримінальне право» скористались робочою навчальною програмою навчальної дисципліни всього

